

de Pla, del Pla que va complir més de vuitanta anys.

Que l'Empordà és un país de pintors ja és sabut; ho seguim veient a Calella, a les sales de l'hotel Sant Roc, on s'han penjat les

obres dels palafrugellencs que s'han dedicat a pintar a partir dels anys quaranta: Guitart, Roig (Falet), Ribot, Puig... fins a Cui-xart. Acabada la ruta, acabem ben convençuts: grà-

cies a la llum del nostre Mediterrani, fa molt temps que l'Empordà crida i atrau els pintors. Gaudiu de la passejada.

Carme Bonal

Subjugats pel campaner

Gairebé és d'agrair la negativa de la Junta de Confraries de Girona -durant la Setmana Santa del passat any va negar-se a patrocinar una lectura dramatitzada de *Josafat*-, com són d'agrair en el nostre present la persistència de la barretina, la sotana o les vestes. Aquests anacronismes que, resistents, aporten una nota de color pintoresca en un món al qual ja no pertanyen, poden ser una palanca per catapultar-nos al passat i recompondre'ns-el. El no de la confraria ens remet així a un altre context, i ens dóna una idea del rebuig ciutadà amb què Prudenci Bertrana es devia trobar, ara fa justament cent anys, amb la publicació dels amors sacrílegs del campaner i la bagassa dins les ombres de la catedral. Tanmateix, ja fa anys que la ciutat s'ha anat decantant progressivament per la reivindicació de Bertrana i la seva obra, amb especial predilecció per la novel·la fustigada. El 1965 el cineasta Antoni Varés ja va concretar el projecte, finalment no reeixit, de traduir en pel·lícula el decadentisme catedralici de Bertrana, projecte que Glòria Granell ha aprofitat per editar-ne el guió, juntament amb fotografies i dibuixos preparatoris, i alhora un estudi aprofundit de la gènesi i la recepció de l'obra literària. En paral·lel, el 1968 s'instaurà un premi de narrativa amb el seu nom que amb el temps ha esdevingut un dels més prestigiosos del país.

El modernisme de Bertrana, preservat per la modernitat dels seixanta, és avui dia un actiu que Girona s'estima, potser més com a mite que com a lectura amiga i propera. Els actes programats enguany per celebrar el centenari de *Josafat* pretenen ser, doncs, una instigació a la seva lectura, una connexió amb el seu context local i global, així com una invitació a repensar la història de manera interdisciplinària, com va plantejar-s'ho Varés fa quaranta anys. Durant el mes de maig l'Aula d'Humanitats del Centre Cultural de la Mercè ha programat quatre xerrades sobre la novel·la sota l'epígraf «Llibres, monstres i catedrals», relacionant-la bé amb el mite de la bella i la bèstia, bé amb el neogòtic, la por i el fantàstic modernistes, tant des del punt de vista estrictament literari com també audiovisual. De més a més, en col·laboració amb la Institució de les Lletres Catalanes, es va reservar el primer de juny per a una jornada *Josafat*, amb una xerrada a càrrec de Maria Barbal i una taula rodona amb escriptors. Finalment, els espais de la catedral que van inspirar Bertrana es podran recórrer en una visita guiada fins al setembre i també per Fires; i el fotògraf Jordi S. Carrera presenta una nova mirada a *Josafat* en una exposició al Museu d'Art de Girona.

Però hi ha encara deutes pendents. Un dels més clamorosos és l'edició crítica de l'obra celebrada. El professor Xavier Pla constata, tan sols amb una lleugera fullejada d'una reimpressió recent -trenta-tresena edició!- el més que evident procés de correccions abusives, corrupcions i errors que en cent anys han anat desfigurant la prosa original. Un altre: per ensenyar la nostra capacitat de vici, un amic meu volia regalar a un madrileny *Josafat* en castellà. Impossible. Finalment, resta la reivindicació de l'altre Bertrana. Dolors Fulcarà, pionera dels estudis sobre el modernisme a Girona i membre de la secreta secta dels bertranofíls, de fa temps que reclama l'edició de *Violeta*, la primera novel·la de Bertrana, que no figura a l'obra completa editada per Selecta. Queda apuntat.

Josep Pujol i Coll

Sant Miquel de Cruïlles, finalment

El passat 21 d'abril es va fer públic l'acord segons el qual el bisbat de Girona cedeix, per un període de 90 anys, el monestir de Sant Miquel de Cruïlles a la Generalitat, la Diputació, el Consell Comarcal del Baix Empordà i l'Ajuntament de Cruïlles, Monells i Sant Sadurní de l'Heura per tal que el rehabilitin definitivament.

Fa més de cent anys, el 1877, l'historiador Josep Pella i Forgas ja va quedar sorprès per l'estat deplorable del monestir, abandonat des dels temps de la desamortització, quaranta anys abans. Des d'aleshores només s'hi han realitzat les mínimes reformes per tal que el monestir no quedés ensorrat del tot. De totes maneres, la detecció, l'any 1996, de problemes estructurals en el temple i la presentació, el 2000, del pla director per a la seva restauració, redactat per l'arquitecte Arcadi Pla, encara feien més urgents el compromís i la implicació de les administracions públiques. Però, tot i les demandes dels Amics del Museu d'Art i de la Reial Acadèmia de Belles Arts i les proposicions dels dipu-

Els absis del monestir de Sant Miquel de Cruïlles.

tats del Parlament de Catalunya els anys 2002 i 2003, el monestir de Cruïlles havia quedat malauradament relegat per altres prioritats.

L'acord signat, per fi, posa les bases per a la recuperació total de Sant Miquel de Cruïlles. No es tracta ni del monestir més antic ni més espectacular de les terres de Girona, ni molt menys, però si l'imaginem restaurat i amb els originals —o les còpies— de totes les peces d'art que, el 1931, van ser traslladades a Girona per constituir el fonament del que avui és el Museu d'Art de Girona —la biga policromada, el retaule gòtic de Sant Miquel, la Majestat de Cruïlles, entre

altres—, ens trobaríem davant d'un dels conjunts històrics i artístics més complets de Catalunya. Així és, la placidesa d'aquest racó de la plana empordanesa encerclada per les Gavarres ha conservat totes aquestes joies dels temps medievals i ara, potser, és el moment indicat per tornar-les al lloc d'on van sortir. Perquè tots en sortirem beneficiats i recuperarem una part de la nostra història, la que va dels senyors de Cruïlles que van fundar el priorat al segle XI als pagesos del segle XVIII que van elegir el cementiri de Sant Miquel per ser-hi enterrats.

Elvis Mallorquí

Llegint als Aiguamolls

El passat dia de Sant Jordi, en commemoració del setè aniversari de la mort de Maria Àngels Anglada, es va celebrar a Castelló d'Empúries una jornada al voltant de l'obra de l'autora. Els actes van començar al matí amb una cantata a la basílica de Castelló, i a la tarda es va inaugurar el primer itinerari literari del Parc dels Aiguamolls de l'Empordà.

La jornada va rebre el tret de sortida amb la interpretació de la cantata *El Bruel de l'Estany* per part d'una coral de veus blan-

ques —formada per alumnes del CEIP Sant Pau i l'IES Ramon Muntaner de Figueres— que va aconseguir emocionar el

públic que a les dotze del migdia omplia a vessar la basílica de Santa Maria.

A les cinc de la tarda va arribar el torn a l'acte principal de la jornada, la inauguració del primer itinerari literari del Parc dels Aiguamolls de l'Empordà, que gravita al voltant de l'obra *Les closos* de l'escriptora osonenca, i que ha estat preparat per la Càtedra M. Àngels Anglada, amb la col·laboració de la direcció del Parc, la Diputació de Girona i l'Ajuntament de Castelló.

Per a aquesta primera experiència, que es repetirà aviat, els participants teníem uns guies d'excepció: Cristina Cervià, Elena Martinell, Esteve Ripoll i Reparada Canet, que amb la seva veu i el seu cant ens van dur de la mà llegint i interpretant el paisatge del nostre voltant amb la mateixa mirada que el mirava i estimava l'escriptora.

El viatge es va iniciar a l'observatori Senillosa, on des del capdamunt de les sitges arrosseres vam recordar, gràcies a la interpretació cantada d'un dels poemes de *Columnes d'hores*, el suport de l'autora al grup de Defensa dels Aiguamolls, que va aconseguir salvar el parc de la indústria urbanística. Des d'aquest punt, la vista que se us ofereix és magnífica, completa, i fa mal a l'ànima pensar que, vint anys enrere, va estar a punt de ser destruïda.

La visita continua, amb *Les closos* com a principal fil conductor, però incorporant-hi textos d'altres obres que, sense gairebé moure'ns en l'espai, ens transporten a la complexitat de l'univers literari de l'autora: recordarem la guerra, la lluita per la terra i per la llengua, i ens arribarem fins i tot a Alexandria; tot això mentre caminem i sentim la terra des de l'observatori Pallejà, el Casot de la Bomba, l'observatori de la Closa de les Daines, les closos d'en Barraquer i l'aguait Quim Franch, per acabar al punt de partida, de nou amb un emotiu cant al paisatge, aquest que ens ha deixat, al llarg del passeig, amb la boca oberta. Un paisatge que, gràcies a l'obra de la Maria Àngels, descobrim i aprenem a estimar.

Francesc Montero Aulet

